

Poznań, 4 października 2023

prof. dr hab. Ewa Murawska
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego
w Poznaniu
Sztuki muzyczne
Adres do korespondencji
Ul. Św. Marcin 87
61-808 Poznań
kom. 602637623
e-mail: emurawska@amuz.edu.pl

Ocena pracy doktorskiej Pani Liu Ningrui

Praca doktorska Pani mgr Liu Ningrui zatytułowana *Styl chińskich XX-wiecznych kompozycji fletowych z uwzględnieniem kulturowych wpływów etnicznych. Studium oparte na wybranych utworach na flet solo i na flet z fortepianem* składa się z dzieła artystycznego/rozprawy doktorskiej zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu rozprawy doktorskiej, stanowiących łącznie rozprawę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne/rozprawa doktorska obejmuje prezentację następujących utworów:

1. Tan Mizi “Gra na flecie i bębnie o zachodzie słońca” na flet solo (1980)
2. Jiang Xianwei „Podróż do Suzhou” na flet i fortepian
3. Jin Fuzai „Wiosna w Pamirze” na flet i fortepian
4. Huang Anlum „Poemat taneczny” na flet i fortepian
5. Ma Youdao „Koncert na flet poprzeczny d-moll” na flet i fortepian

Nagrania zostały zarejestrowane w dniach 05-22.05.2023 roku w Studio nagraniowym S1 UMFC w Warszawie, reżyser dźwięku: Pan Łukasz Niemancewicz. Wykonawcy: Pani Liu Ningrui – flet, Pani Ting Wang – fortepian (nr 2,3,4), Pani Agnieszka Kopacka – fortepian (nr 5).

Program artystyczny wybrany do prezentacji przez Panią mgr Liu Ningrui jest ambitny i zróżnicowany. Godzi się podkreślić, iż prezentowane kompozycje wywodzą się z – jeszcze stosunkowo mało eksploatowanego w Polsce – chińskiego kręgu kulturowego. Zaprezentowanie dzieł z tej części świata, w połączeniu z prawidłowo przeprowadzonym procesem badawczym wskazującym na syntezę tradycji dalekiego wschodu z językiem muzycznym wybranych kompozytorów, a także wskazanie w opisie środków wykonawczych, dzięki czemu pomost tradycji z myślą twórczą, został zrealizowany, stanowi wyraźny wkład

Kandydatki w rozwój reprezentowanej przez Nią dyscypliny artystycznej. Na marginesie należy także zauważyć, iż w obliczu ciągłego napływu do polskich uczelni artystycznych coraz większej liczby studentów z Chin, praca stanowi krok w stronę przyswajania tej kultury i jednocześnie, jako ważny materiał poznawczy, może stanowić narzędzie w budowaniu społecznej inkluzji i przeciwdziałaniu zjawisku konkulturyzmu.

W dziele artystycznym Doktorantka wykazała się naturalną swobodą w kreowaniu narracji muzycznej w oparciu zarówno o stylistykę „klasyczną”, jak również o współczesne techniki kompozytorskie. Doktorantka dysponuje dobrze osadzonym dźwiękiem, choć o stosunkowo ograniczonym ambitusie brzmieniowym; umiejętnie różnicuje warstwę dynamiczną prezentowanych utworów, dysponuje dosyć szeroką paletą odcieni *piana*, natomiast, szczególnie w punktach kulminacyjnych, można by dążyć do lepiej postawionego *forte*, a przede wszystkim – do bardziej otwartej emisji dźwięku. Pewne zastrzeżenia, szczególnie w utworach na flet i fortepian (zwłaszcza w *Koncertcie*), budzi artykulacja, której, przydałoby się więcej selektywności. Niedoskonałości artykulacyjne, miejscami, wpływają także na mniej poprawną intonację prezentowanych, wybranych fraz. Pani mgr Ningrui z dużą swobodą porusza się z kolei w sferze współczesnych technik wykonawczych (szczególnie wysoko w tym kontekście należy ocenić realizację przez Nią utworu Pana Tan Mizi), a także zdaje się rozumieć sedno „muzyki nowej”, w której wykonawca powinien wyjść ze sfery odtwórcy i stać się także, poniekąd *twórcą* wizji artystycznej. W każdym z utworów zaprezentowano osobliwą wizję interpretacji muzycznej. Na uwagę zasługuje czujna gra obu pianistek, a także czytelne zrozumienie artystyczne instrumentalistek.

Opis rozprawy doktorskiej jest przygotowany na wysokim poziomie merytorycznym, graficznym i stylistycznym, a konspekt pracy przedstawia się następująco:

Rozdział 1.

Tradycyjna chińska kultura muzyczna

1.1. Siedem kategorii muzyki tradycyjnej

1.2. Główne cechy muzyki tradycyjnej

Rozdział 2.

Kultura narodowości Han

Rozdział 3.

Początek wpływów zachodniej kultury muzycznej w Chinach

Rozdział 4.

Tło historyczne i analiza wybranych utworów zarejestrowanych na płycie CD jako dzieło artystyczne

4.1. Tan Mizi „Gra na flecie i bębnie o zachodzie słońca”

4.1.1 Charakterystyka tradycyjnego chińskiego instrumentu muzycznego Pipa

4.1.2 Historyczna analiza partytury na instrument Pipa

4.1.3 Analiza partytury na flet

4.2 Jiang Xianwei „Podróż do Suzhou”

4.2.1. Historyczna analiza partytury na flet bambusowy

4.2.2. Charakterystyka tradycyjnego chińskiego fletu bambusowego

4.2.3 Historia fletu bambusowego

4.2.3.1 Podobieństwa i różnice fletu bambusowego i fletu poprzecznego

4.2.4 Okoliczności powstania i analiza partytury „Podróż do Suzhou” na flet poprzeczny

4.3. Jin Fuzai „Wiosna w Pamirze” w aranżacji Le Zufenga

4.3.1 Sylwetka kompozytora

4.3.2 Analiza utworu

4.4 Huang Anlun „Poemat taneczny”

4.4.1 Sylwetka kompozytora

4.4.2 Analiza utworu

4.5 Ma Youdao „Koncert na flet poprzeczny d-moll”

4.5.1 Sylwetka kompozytora

4.5.2 Analiza utworu

Całość treści uzupełniają: Zakończenie, Spis ilustracji, Spis przykładów muzycznych i Bibliografia.

Dysertacja Pani mgr Liu Ninguri odpowiada tematowi doktoratu, stylistyka pracy koreluje, co do zasady, z wymogami stawianymi piśmiennictwu naukowemu. Ułożenie struktury pracy jest logiczne, nie zdefiniowano rażącej dysproporcji pomiędzy segmentami na niekorzyść meritum badań. Przykłady muzyczne oraz ryciny użyte zostały z zachowaniem należytej staranności, podobnie jak odnośniki, odsyłacze i wskazanie materiałów źródłowych.

Pierwszy rozdział rozprawy to próba przybliżenia tradycyjnej chińskiej kultury muzycznej. Jest to obszar niezwykle rozległy do penetracji naukowej, ponieważ – co także podkreśla Autorka (str. 7): „Chiny zamieszkuje 56 narodowości, bardzo się od siebie różniących tradycjami kulturowymi, w tym również kulturą muzyczną”. Segment pierwszy stanowi zatem, co zrozumiałe, jedynie zarys problematyki, ale włączenie jego do pracy wydaje się konieczne w kontekście podjęcia prób osadzenia wybranych utworów w kontekście kulturowym. Podjętą metodą badawczą jest przeprowadzenie Czytelnika przez kontekst dziejowy. Istotny element rozważań stanowi ukazanie poszczególnych rodzajów muzyki, a także wskazanie roli fletu w procesie jej ewolucji.

Drugi rozdział poświęcono wiodącej, jak można się domyślać, kulturze chińskiej – Han. Fragment ten zawiera z pewnością wiele interesujących informacji, tak historycznych, jak i ukazujących różnice społeczne, na przykład między Północą a Południem Chin. Drobne zastrzeżenie: podany materiał badawczy nie koresponduje w tym segmencie z muzyką fletową, brakuje także jasnego wyjaśnienia powiązania kultury Han z całością pracy. Można się jedynie domyślać, iż Han posiada szczególną wartość – ale nie jest już jasne dla kogo: dla Autorki, dla prezentowanych utworów, czy dla kultury chińskiej – w ogóle. Ten drobny zarzut nie ma jednak wpływu na całościową ocenę pracy.

W trzecim rozdziale pracy zatytułowanym *Rozwój zachodniej kultury muzycznej w Chinach*, ukazano implementację wpływów zachodnich, w kontekście kulturowym i społecznym, na obszar dalekiego wschodu. Autorka podjęła się próby streszczenia tego procesu, począwszy od XVII wieku i działalności niemieckiego misjonarza Johanna Adama Schall von Bell aż do XX wieku i działalności w Chinach m.in. polskich artystów, takich jak: pianiści Leopold Godowsky, Ignacy Friedman czy Artur Rubinstein. Segment ten podaje także dane na temat początków bytności w Chinach, a następnie także ewolucji zachodnich tradycji muzyki fletowej, a także pierwszych przykładów podręczników dydaktycznych do nauki gry na flecie autorstwa pedagoga Konserwatorium Szanghajskiego, Fanga Dinghao.

W rozdziale czwartym przedstawiono kompozycje wybrane do rozprawy doktorskiej. Analiza tych dzieł, wzbogacona o autorskie drogowskazy interpretacyjne, akcentuje wpływ tradycyjnej kultury chińskiej jako źródła inspiracji twórczej. Proces analityczny jest przeprowadzony raczej poprawnie, choć nie jest wolny od pewnych uchybień stylistycznych dryfujących w stronę piśmiennictwa popularnego (np. w zdaniu „styl muzyki jest tu zabawny i uroczy”, s. 101). Zdecydowanie lepiej wypada Autorka w objaśnianiu tradycyjnych skali muzyki chińskiej (np. Yayue) oraz budowaniu nawigacji interpretacyjnej w oparciu o kulturę Dalekiego Wschodu.

Kompleksowo ujęty materiał merytoryczny w opisie dzieła artystycznego daje rozległy obraz poruszonego obszaru badawczego i potwierdza zarówno potencjał badawczy Kandydatki, jak również Jej umiejętność do logicznego formułowania toku narracji wypowiedzi. Poszczególne segmenty pracy, co do zasady, prawidłowo ze sobą korespondują pod względem objętościowym, mimo, iż praca zawiera także liczne fakty historyczne i społeczne, które stanowią ważną płaszczyznę do zbudowania pełnego horyzontu podjętej analizy. Jak słusznie konkluduje Autorka we wstępie (str. 6): „To jest też powód, dla którego postanowiłam opisać historię rozwoju zachodniej kultury muzycznej w Chinach, ponieważ stanowi ona tło dla prezentacji utworów muzycznych chińskich mniejszości etnicznych”.

Wynikająca z treści opisu wiedza Pani mgr Liu Ningrui dowodzi o Jej znajomości oraz pasji prezentowanej tematyki.

Konkluzja:

Praca doktorska Pani mgr Liu Ningrui stanowi ważny element służący popularyzacji muzyki wywodzącej się z chińskiego kręgu kulturowego, z dominującą w niej rolą fletu; stanowi jednocześnie cenne kompendium wiedzy otwierającej przez Czytelnikiem bogactwa kultury Dalekiego Wschodu. Jednocześnie praca wyraźnie wskazuje na fuzję kultur: chińską i zachodu, prezentuje także interesujące fakty, a poza analizą utworów muzycznych, zawiera także segmenty ukazujące różnice (i podobieństwa) między fletami stosowanymi w cywilizacji europejskiej a chińskiej. Rozprawa doktorska jest potwierdzeniem umiejętności instrumentalnych Doktorantki, natomiast opis rozprawy doktorskiej pozytywnie świadczy o kompetencjach Pani mgr Liu Ningrui w zakresie budowania i konstruowania badań naukowych.

Niniejszym stwierdzam, iż Doktorantka wykazała się właściwą wiedzą teoretyczną oraz umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej, spełniając tym samym wymagania art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku.

Stawiam wniosek o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pani mgr Liu Ningrui.

prof. dr hab. Ewa Murawska

